

ФІЛОСОФСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ РЕАЛІЙ

Жарких Володимир

ПЕРСПЕКТИВИ ТА РИЗИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Процеси глобалізації, що стали свого роду символом ХХ століття, мотивували виникнення нового типу світогляду. Його характерні риси проявляються найяскравіше в перетворенні глобальної культури, якщо культуру розуміти як сукупність автентичних зразків людської поведінки, ареалів і сфер знання, вірувань і переконань.

Як спосіб організації суспільства, глобалізація не є новим соціальним феноменом. Але в останній чверті минулого століття її розвиток значно прискорився, а поширення і спрямованість проявилися в створенні мультинаціональних підприємств і корпорацій. Услід за поширенням сфери їх економічної і технологічної дії сталися істотні зміни в семантиці самого терміну глобалізація. На перше місце виходить значення транснаціонального взаємообміну ідеями і технологіями, а також запозичення і впровадження культурних реалій.

Трансформації в розумінні світових культурологічних процесів були обумовлені всепроникним впливом і поширенням технологічних способів комунікації. Географічні межі, завдяки інтернету, втратили своє колишнє значення. Формат соціального простору в корені змінився, охопивши практично усі сторони світу. У широкому відкритому комунікативному просторі можливість тіснішого

знайомства з характером і моделями людської діяльності, а також вільного, миттєвого особистого контакту стала сприйматися як даність сучасного світу.

Внаслідок цих процесів з'являються як нові методи, так і способи комунікації. Комунікативні поведінкові моделі, що історично склалися, замінюються електронними формами спілкування. Інтернет руйнує грань між усною/особистою і опосередкованою/електронною формою комунікативних зв'язків. Ставлення до вибору формату комунікативних контактів придбаває суперечливу природу. Міняється характер інтерактивних комунікативних обмінів, оскільки трансформується звичний спосіб спілкування. Розбалансованість і відсутність особистих, лицем до лица контактів робить певний вплив на емоційний і етичний потенціал учасників комунікативної події. Он-лайн комунікація проникає в усі професійні і побутові сфери життєдіяльності. Прискорення цього процесу посилилося із-за пандемії ковид-19, внаслідок чого формат комунікативних контактів перестав бути особистим вибором і стає обов'язковим.

Усі ці зміни мають глобальний характер і, мабуть, сприяють зближенню і єдності культур і народів світу. У цьому процесі відбувається безперервний обмін автентичними культурними реаліями, предметами одягу і продуктами харчування. Це оптимістичне твердження виражене в терміні глокалізація, в якому міститься заклик – думай глобально, але дій локально. Його сенс полягає в розвитку свого роду глобального світогляду, в якому людський світ розуміється як єдине ціле, засноване на гармонійній координації національних і загальнолюдських інтересів. Це припускає створення

громадського порядку, в якому люди усіх країн житимуть у більше інтегрованій реальності, заснованій на спільних інтересах і визнаних усіма гуманістичних цінностях. У рамках цієї концепції широта і відкритість в сприйнятті різноманітності особливостей самобутніх світових культур складають основу світогляду, як окремої людини, так і усього людства.

Цій оптимістичній концепції протистоїть думка про те, що при усіх позитивних наслідках глобалізації існує вірогідність небажаних результатів її впливу. У цьому процесі спотворюються когнітивні горизонти людини, через що міняється її самовідчуття. У світі медійних технологій вона живе на екрані комп'ютера, втрачаючи уявлення про живе людське спілкування. У інтернеті важче, ніж в прямому безпосередньому контакті, налагодити стійкі довірчі відносини. Річ у тому, що всесвітня павутина містить величезну кількість фейкових месиджів. Багато повідомлень приходять анонімно, без дозволу, нав'язуючи інформацію, перевірити яку неможливо. Люди, вступаючи в контакт з комп'ютером, створюють нереальні світи і віртуальні ідентичності. Ставлення до себе і до інших поступово міняється, через що руйнується почуття особистої/соціальної відповідальності. Комп'ютер диктує стандарт культури людської життєдіяльності. Життя на екрані стає однією з головних об'єднуючих ознак глобально уніфікованого сучасного культурного коду.

Життя людини постійно знаходиться в стані змін. Розвиток глобалізаційних процесів представляє одну з ознак цього явища. Глобалізація уніфікуючи якісь елементи світової культури, сприяє не поглинанию

Матеріали VI науково-методичного міжнародного Круглого столу «Світова самоізоляція, як можливість переосмислення», Одеса (Україна) - Бенгбу (Китай) 8 червня 2021 р.

однієї культури інший, а створює умови для виникнення
рівноправного мультикультурного світу.